

PUBLISKĀ APSPRIEŠANA **par jaunu biometāna ievades punktu potenciālo attīstības vietu**

KOPSAVILKUMS

Lai veicinātu biometāna ražošanu Latvijā, AS "Conexus Baltic Grid" (turpmāk – Conexus) meklē arvien jaunus risinājumus kā nodrošināt iespējas ievadīt biometānu dabasgāzes pārvades sistēmā ražotājiem, kuru esošās vai nākotnes biometāna stacijas atrodas salīdzinoši tālu no esošās infrastruktūras.

Conexus ir noslēdzis līgumu par aprīkojuma iegādi pirmajam biometāna ievades punktam (turpmāk – BIP) Džūkstes pagastā un šobrīd noris gāzes pieslēguma mezgla projektēšanas darbi, kam sekos tā ražošana un būvniecība, kā arī informācijas tehnoloģiju risinājumu izstrāde BIP vadībai un datu apmaiņai. Biometānu no ražotnes uz BIP būs iespējams nogādāt ar konteinerpārvadājumu palīdzību saspiegtā veidā kā bioCNG un ievadīt dabasgāzes pārvades sistēmā. Atbilstoši Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas pērn apstiprinātajam dabasgāzes pārvades sistēmas attīstības plānam 2024.-2033. gadam¹, iecerēts pakāpeniski izbūvēt četrus BIP, turpinot attīstīt dabasgāzes pārvades sistēmu arī citās Latvijas vietās.

Conexus veica neatkarīgu analīzi un novērtējumu par potenciāli iespējamajām citām BIP atrašanās vietām Latvijas teritorijā, kā ietvaros ir saņemti ierosinājumi no biogāzes nozares pārstāvjiem par potenciālām BIP izveides vietām. Ņemot vērā nozares pausto, Conexus, vēloties uzzināt visu iesaistīto pušu viedokli par no jauna piedāvāto potenciālo BIP nepieciešamo izveides laiku, plānoto izmantošanu un atrašanās vietas vērtējumu Rēzeknē, Raganā, kā arī jau iepriekš konsultēto vietu Skrundā, aicina visas **ieinteresētās puses sniegt savus priekšlikumus un komentārus par šī dokumenta trešajā daļā pausto ieceri, atbildot uz jautājumiem ŠEIT līdz 2024. gada 2. augustam.**

1. PUBLISKĀS APSPRIEŠANAS DOKUMENTA MĒRĶIS

Šī dokumenta mērķis ir veicināt biometāna integrāciju dabasgāzes pārvades sistēmā un uzzināt ieinteresēto pušu viedokli par Conexus identificētajām nākotnes BIP potenciālajām atrašanās vietām.

2022. gada 11. septembrī noslēdzās Conexus sākotnējā publiskā apspriešana² par BIP risinājumu un četrām potenciālajām tā atrašanās vietām, kuras rezultātā par piemērotāko tika atzīta pirmā BIP izveide Džūkstes pagastā, kur šobrīd jau noris projekta īstenošana. Publiskās apspriešanas ietvaros tika saņemts nozares pārstāvju viedoklis par piedāvāto punktu atrašanās vietu novērtējumu, tai skaitā ierosinājumi iespējamām BIP atrašanās vietām.

Conexus, izvērtējot iespējas, ir atjaunojis potenciālo BIP atrašanās vietu piedāvājumu un 2024. gada jūnijā ierosina atjaunotu publisko apspriešanu tālākai sistēmas attīstības plānošanai, lai konsultētos ar ieinteresētajām pusēm par nākamo potenciālo BIP izveides vietām.

2. ESOŠĀS SITUĀCIJAS APSKATS - DŽŪKSTES BIP

Conexus īsteno pirmo no četriem BIP - Džūkstes pagastā - un plānots, ka tā būvniecība tiks pabeigta līdz 2025. gada pirmajam ceturksnim. Šī projekta vajadzībām Conexus veic nepieciešamos iepirkumus un līgumu slēgšanu.

¹https://www.conexus.lv/uploads/filedir/Akcioniem/Gazes_parvades_attistibas_plani/Conexus_P_rvades_att_st_b as_pl_ns_2023.pdf

²https://www.conexus.lv/uploads/filedir/Aktualitates/Publisk_apspr_ana_re_ion_lie_ievades_punkti_24082022.p df

Džūkstes BIP ietvaros biometāna ražotājiem būs iespēja ar konteinerpārvadājumu palīdzību, kā bioCNG, piegādāt līdz ~300 bar saspiestu biometānu no tā ražotnes uz ieejas punktu nacionālajā dabasgāzes ieejas-izejas sistēmā. Sistēmā varēs ievadīt tikai ilgtspējīgu biometānu, kas atbilst Eiropas Brīvprātīgo shēmu³ prasībām. Attiecīgi, sistēmas lietotājam paveras iespēja izmantot piekļuvi gāzes tirgum un biometānu brīvi pārvadīt uz iecerēto galamērķi Latvijā un citviet Eiropā.

Džūkstes BIP projekta plānotā ievades punkta ieejas jauda dabasgāzes pārvades sistēmā - līdz 10 miljoniem kubikmetru gadā, un projekts ietver izbūves projektēšanu, iekārtu projektēšanu, izgatavošanu, testēšanu, piegādi un uzstādīšanu, ievades punkta būvdarbu veikšanu, montāžu, ekspertīžu veikšanu, autoruzraudzības veikšanu, ieregulēšanu, reģistrēšanu Valsts bīstamo iekārtu reģistrā un pieņemšanu ekspluatācijā.

Papildu līdz 2026. gada 30. jūnijam tiks nodrošināta informācijas tehnoloģiju risinājuma ieviešana, kas sniegs tādus pakalpojumus kā BIP jaudas piekļuves vadība, BIP uzskaitīto datu attēlojums dabasgāzes pārvades sistēmas operatora pārvaldītajā sistēmas lietotāju platformā, biometāna ražotāja un dabasgāzes pārvades sistēmas lietotāju sasaistes uzturēšana attiecībā uz piešķirumiem vienotās dabasgāzes pārvades ieejas-izejas sistēmas ieejas punktā no biometāna ražošanas iekārtas, tai skaitā minētā ieejas punktu jaudas, nomināciju un piešķirumu vadība, automātiska datu integrācija starp biometāna ievades uzskaites punktiem un gāzes izcelsmes apliecinājumu reģistru. Tiks nodrošināta arī metāna un biometāna noplūdes konstatēšanas un novēršanas risinājumu izstrāde un ieviešana.

3. JAUNU POTENCIĀLO BIOMETĀNA IEVADES PUNKTU ATRAŠANĀS VIETU IESPĒJAS (CONEXUS AICINA SNIEGT VIEDOKLI)

Conexus turpina sistēmas attīstības plānošanu, paplašinot iespēju piekļūt gāzes pārvades sistēmai pēc iespējas vairāk biometāna ražotājiem, kam dažādu iemeslu dēļ (piemēram, liels attālums, zemes īpašumtiesību aprobežojumi līdz gāzes sistēmai u.c.) nevar ekonomiski pamatotā veidā izveidot biometāna ražotnes tiešo pieslēgumu pie gāzes pārvades sistēmas. Conexus izvēlētais risinājums ir t.s. "virtuālais cauruļvads", proti - biometāna transportēšana pa autoceļiem līdz ievades punktam gāzes pārvades sistēmā, kas sniedz

³ Eiropas Komisijas informācija par Brīvprātīgajām shēmām (angļu val.) https://energy.ec.europa.eu/topics/renewable-energy/bioenergy/voluntary-schemes_en#approved-voluntary-schemes-and-national-certification-schemes

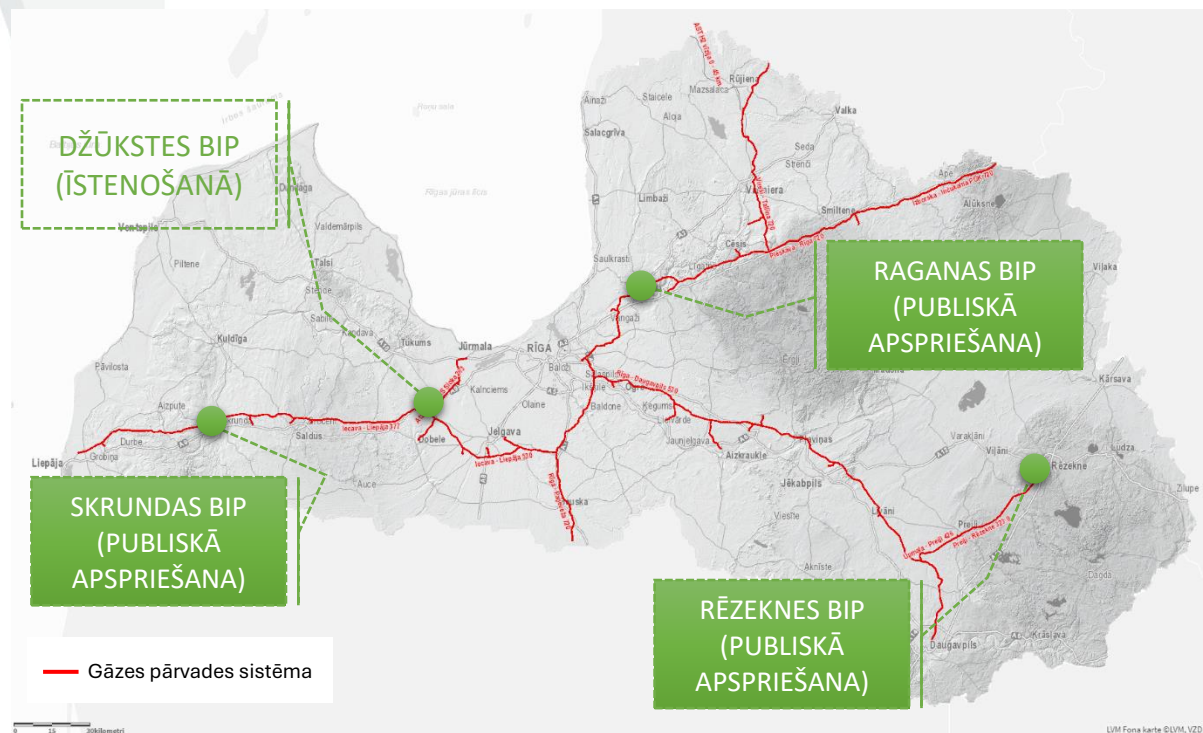
vienlīdzīgas iespējas biometāna ražotājiem, kuru ražotnes atrodas tālu no pārvades gāzapgādes sistēmas, organizēt saražotā biometāna ievadi gāzes pārvades sistēmā.

Papildus Džūkstes BIP projektam, **Conexus vēlas noskaidrot ieinteresēto pušu viedokli par sagatavoto piedāvājumu veikt jauna BIP izbūvi Rēzeknē (turpmāk – Rēzeknes BIP), Raganā (turpmāk – Raganas BIP) un Skrundā (turpmāk – Skrundas BIP).**

Līdzīgi kā Džūkstes BIP arī Rēzeknes, Raganas un Skrundas BIP tiktu aprīkoti ar visu nepieciešamo tehnoloģisko aprīkojumu, tai skaitā: gāzes uzskaites aparāturu, gāzes priekšsildīšanas aprīkojumu, kvalitātes noteikšanas un kontroles iekārtu, noslēdzošo armatūru ar attālinātu vadības iespēju, drošības un gāzes noplūdes iekārtām, kā arī ar piegādātāju identificēšanas un viedo datu pārraides sistēmu, un citu aprīkojumu, kurš kompleksi nodrošinās ievadišanas punktu autonomu darbību. Conexus nodrošinās nepieciešamo iekārtu kopu bioCNG ievadišanai gāzes pārvades sistēmā izmantojot BIP, savukārt transportēšana no ražotnes līdz ievades punktam pārvades sistēmā ir ražotāju ziņā. BIP piekļuve un izmantošana tiks nodrošināta visām pusēm vienlīdzīgi, balsoties uz jau esošo regulējumu un BIP izmantošanas kārtību, kura vēl tiks izstrādāta.

Jaunie Rēzeknes un Raganas BIP jāizvieto uz gāzesvada Upmala – Preiļi – Rēzekne, Rēzeknes pilsētas apkaimē un uz gāzesvada Pleskava – Rīga, Izborska – Inčukalns, Raganas ciema apkaimē. Precīza šo BIP atrašanās vieta vēl tiek izvēlēta, apzinot tehniski pieejamās BIP izbūves vietas gāzes pārvades sistēmā, kur tām iespējami efektīvi var nodrošināt biometāna kravas transporta piekļuvi. Skrundas BIP joprojām iecerēts iepriekš publiski apspriestajā vietā: (LKS-92): X-286938, Y-378296; kad. Nr. 62780040041.

Sagaidāms, ka Rēzeknes BIP nodrošinātu vienmērīgu piekļuvi Latgales reģionā esošajiem un nākotnes biometāna ražotājiem izmantot gāzes pārvades sistēmas priekšrocības, ņemot vērā, ka Džūkstes BIP varēs izmantot Zemgales pusē izvietotie ražotāji, savukārt Raganas BIP būtu pieejams Vidzemes biometāna ražotājiem un Skrundas BIP – Kurzemes biometāna ražotājiem.

Ņemot vērā sistēmas attīstības plānošanu, šobrīd ir nepieciešams uzzināt potenciālo biometāna ražotāju un citu iesaistīto pušu viedokli un gatavību izmantot identificēto Rēzeknes,

Raganas vai Skrundas BIP. Vienlaikus Conexus aicina sniegt viedokli par citām ražotājiem potenciāli interesējošajām BIP izveides vietām pie gāzes pārvades sistēmas.

4. IESAISTĪTO PUŠU LĪDZDALĪBA UN NĀKAMIE SOĻI

Conexus aicina visas iesaistītās puses, īpaši, potenciālos biometāna ražotājus sniegt savus priekšlikumus un komentārus par šajā dokumentā pausto, atbildot uz jautājumiem, kas pieejami ŠEIT līdz 2024. gada 2. augustam.